

Støt POV - og få medlemsfordele

Støt os og modtag Paavo Matsins 'Gogol Disko' som gratis e-bog, hvis du vil sikre POV som uafhængigt medie for debat, borgerstemmer og ekspertanalyser.

25 kr./md. →

50 kr./md. →

100 kr./md. →

pov. INTERNATIONAL
NYE STEMME, SYNSPUNKTER OG JOURNALISTIK - ONLINE HVER DAG - UGBREV HVER FREDAG

Nanna Mogensen: Hunden havde det heller ikke for morsomt....

Publiceret 17/04/2020 i Kultur/Bøger
af **Nanna Mogensen**

BØGER // ESSAY – Patrick Modianos barndomsforhold får Oliver Twist til at ligne en heldig kartoffel, og man ved, at den er helt gal, når selv familievojsen tager livet af sig. Alligevel bruger den franske forfatter en hel bog på at opføre sin stamtavle. Hvorfor?

Jeg kunne have skrevet et eller andet rasende prætentivt om samtidens besættelse af national identitet eller det evigt fascinerede fader-/moder-opgør, alle forfattere må igennem, for at begrunde min optagethed af Patrick Modianos roman, '*En stamtavle*'.

I stedet vil jeg være ærlig: Jeg greb ud efter bogen, fordi den er kort! 110 sider for at være helt præcis, og vi taler små sider... Måske er jeg simpelthen blevet træt af de (primært mandlige) forfattere, der fylder så utrolig meget – som breder sig, så jeg umuligt kan være i sofaen. Jeg føler mig overmandet og tænker, at der er en vis værdighed i mådehold – evnen til at beskære lidt af selvmytologiseringens vildnis ('Jeg har altid haft et mellemværende med skriften' og dens slags brækværdigheder).

“

For mig er det at åbne en roman af den franske forfatter mere som at blive slynget ind i en centrifuge af smerte og forvirring. Jeg får kvalme og bliver svimmel. Det gør fysisk ondt

Modiano er (udover over at være klædeligt ydmyg) mester i det kompakte, selvom digressionerne får deres plads. 'En stamtavle' udkom på fransk i 2005, og for tre år siden fik vi den så på dansk.

'Un Pedigree' hedder den på originalen, og måske har jeg undgået den lidt, fordi den minder mig om det modbydeligt lugtende hundemad, jeg opbevarer i køleskabet, som netop hedder 'Pedigree' – eller 'Pedigree Vital' faktisk. Den vitale stamtavle? Altså hunden med den vigtige stamtavle? Nærværende produkt indeholder både kalkun, lam, okse og gulerødder i skøn forening, kan man læse sig til på pakningen. Jeg har nu mere erfaret det som en mærkelig brun grød med klumper, og overvejer nu for første gang den reelle risiko for, at *denne* hustands kæledyr skulle få lyst til at kaste sig i døden fra femte sal... 'A canine tragedy' ville de kalde det i England, og her taler vi både hundemad og roman.

Så døde Chowchowen

I 'En stamtavle' er der særligt én hund, forfatteren føler sig stærkt forbundet med modsat forældrene, der enten er fraværende eller direkte lede. Moderen bruger sin søn til at skaffe sig penge ved tyveri og tiggeri, mens faderen placerer ham på den ene kostskole efter den anden. "Jeg er en hund, der foregiver at have en stamtavle", skriver romanens fortæller, der uden at afsløre for meget, ligger ultra-tæt op af forfatteren selv.

Det lykkes ikke rigtigt at få opgjort stamtavlen, der andetsteds kaldes et "spøgelsesregister". Fortælleren remser en masse navne op – men snarere end at skabe struktur, skaber de netop *fravær* af struktur (hvis man da kan skabe et fravær).

“

Måske er *det* simpelthen meningen med det hele. Det er nemmere at 'skrive sig selv op' som menneske på et næsten rent ark end på et overtegnet. Fravær og uvished giver paradoksalt nok rum til identitetsfylde

Navnene er tomme. Hvem 'far' og 'mor' er, bliver aldrig opklaret. Missionen er – med Modianos ord – som at finde spor og mærker "i flyvesand". "Bortset fra min bror Rudy og hans død tror jeg ikke, at noget af det, jeg fortæller her, dybest set vedrører mig...", beretter forfatteren og fortsætter: "Jeg skriver disse sider... for at gøre op med et liv, som ikke var mit".

Først da Modiano fylder 21 år, og derved er myndig, begynder livet. Han bliver sin egen herre – men over hvad? Han er fattig, uddannelsesløs og uden nær forbindelse til nogen. Hans fortid består primært af det, der skulle have været, men ikke var (Om moderen: "Jeg kan ikke komme i tanke om et eneste bevis på ægte ømhed eller omsorg fra hendes side"). Og hunden selvfølgelig – moderens Chowchow – forsvinder også tidligt i romanen. Den bliver så led og ked af den manglende omsorg, at den kaster sig ud ad vinduet. Ja, det er ret nyt for mig, at også *hunde* kan begå selvmord.

Så hvorfor gør forfatteren ikke det samme, havde jeg nær skrevet? Hvorfor bruger han krudt på bogen, hvis intet af det fortalte alligevel vedrører ham – og hvorfor så mange år efter?

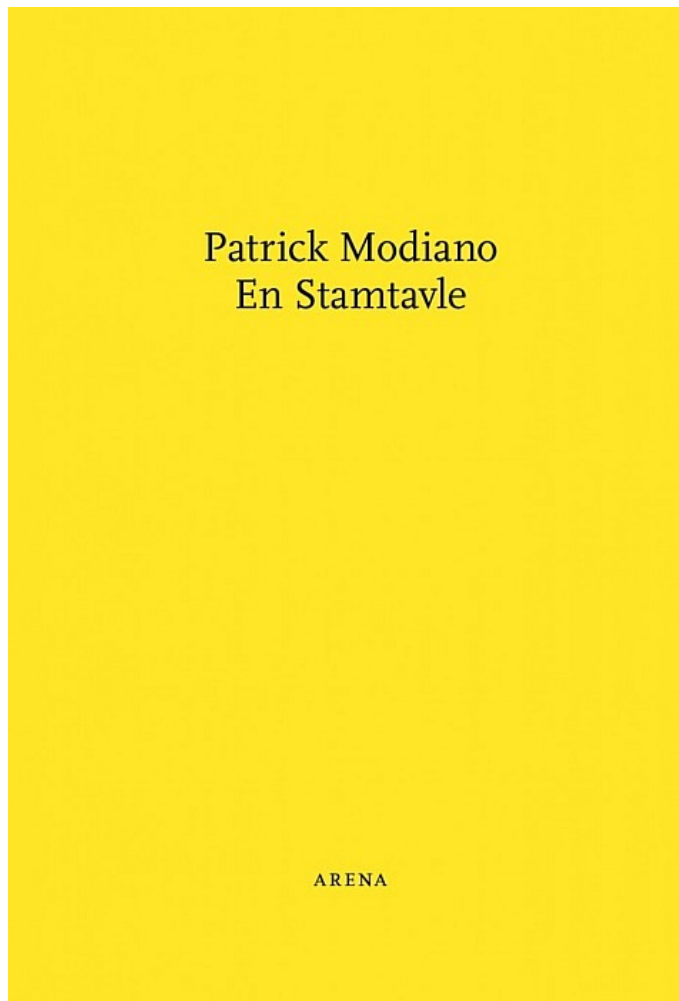
Det er som om Mission Stamtavle *skal* gennemføres trods sin indbyggede umulighed. Måske er *det* simpelthen meningen med det hele. Det er nemmere at 'skrive sig selv op' som menneske på et næsten rent ark end på et overtegnet. Fravær og uvished giver paradoksalt nok rum til identitetsfylde. Patrick Modiano bliver forfatteren, der er avlet af et modermønster og en skyggefær – mærkelige arketyperiske papfigurer, der (naturligvis) må føde et papirmenneske. Der ligger

altså også en frihed i at have baggrund i det onskabsfulde, når blot
Menu
det er stereotyp nok.

Lad os lige få avlen på det rene

Stamtavlen har som dokument en tredobbelt funktion (modsat *stamtræet*, der kun har én – nemlig at bevidne ophav). Den garanterer både dyrets (forfatterens) ophav *og* bliver garant for racens iboende kvaliteter. Ønsker man en jagthund med gode sporegenskaber, eller vil man hellere have en rolig familiehund, der værner om flokken?

NANNA MOGENSEN: ANMELDELSE AF PATRICK MODIANO

Hos Modiano kan ophavet ikke bekræftes (han fortæller allerede på første side, at han aldrig har følt sig "som en ægte søn"), ligesom 'racespørgsmålet' er evigt betændt. Fortæller erklærer sig som "søn af en jødisk mand", men siger samtidig: "Jeg skriver jødisk uden at vide, hvad ordet egentlig betød for min far..." Unge Patrick vokser simpelthen op i tilstand af 'uæghed' på alle planer, og forudsigelsen af hans mentale karakter blæser i vinden. Vil han arve sin mors egoisme

Den tredje funktion i stamtavlen peger længere frem endnu. Her forudsiges ikke kun det nyligt indkøbte dyrs kvaliteter – men anelisten bliver et redskab for videre avl. Man vil på sigt kunne påvirke racens 'forløb'. Vil man 'trække' den i retning af større muskler eller mere dominante egenskaber fx?

På denne måde validerer stamtavlen som system en lukket kausal (nazistisk?) måde at opleve og tænke verden på. Hvis jeg parrer A med B, får jeg AB. Ved at underminere stamtavlens projekt, forkaster Modiano denne logik. Forudsigelighed og kontrolleret påvirkning bliver en umulighed – også i skrivningen.

Det er vel næppe tilfældigt, at han slutter sin roman – sin fremtidsdrift – ved at fokusere på vinden, der i sig selv er usynlig og kun kendes i kraft af sin netop *diffuse* berøring af det synlige.

Fortælleren hæver sig op i en næsten flyvende tilstand og taler om den parisiske "luft", om "sejl" – og om at føle sig "vægtløs".

Måske smager lort bare bedre...

Som avlsbog betragtet er 'En stamtavle' i det hele taget en mærkeligt kødløs tekst. Fortælleren beretter nok om sine bekendtskaber med kvinder – men man kommer aldrig med under dynen – endsige under tøjet. Kvinderne beskrives ofte blot med alder eller bopæl. Og fortælleren selv, hvordan ser han ud? Man ved det ikke. Er fraværet af krop en slags solidaritet med de billeder, unge Patrick ser i biografen som trettenårig med sin far – billederne af koncentrationslejrenes 'non-kroppe'? "Noget ændrede sig for mig den dag", skriver han.

Det er som om, det svimler for mig, jo flere gange jeg læser 'En stamtavle' – som om, der er niveauer, jeg hverken har eller får adgang til, ligesom fortælleren tilsyneladende har et stof, han ikke kan 'løse i skrift'. Smerten over moderens svigt er fx "...af den slags, man ikke kan skrive digte om", siger han midtvejs.

Mange har beskrevet en rolig glæde ved at læse Modiano, fordi han tager så nænsomt ved hånden og fører én rundt i den parisiske fortid. Gaderne, lysene, duftene. De ser ham som nostalgis stille mester.

For mig er det at åbne en roman af den franske forfatter mere som at blive slynget ind i en centrifuge af smerte og forvirring. Jeg får kvalme

og bliver svimmel. Det gør fysisk ondt. Måske *er* det rent faktisk tid at forlade læsningen og gå en tur med hunden. Han spiser lort, det ved de fleste – og nej, det stod ikke i avlsbeskrivelsen. Mit (og især *hans*) stille oprør mod ideen om en stamtavle.

LÆS ALLE NANNA MOGENSENS TEKSTER PÅ POV HER.

'En Stamtavle' er udkommet på Arena.

Oversat af Morten Chemnitz.

Foto: Nanna Mogensen.

Facebook kommentarer

0 kommentarer

Sortér efter

Ældste

Tilføj en kommentar ...

[Plugin til Facebook-kommentarer](#)

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller støt vores arbejde

Modtag ugens væsentligste analyser,
anmeldelser og essays i **POV Weekend** –
hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at støtte vores arbejde? Bliv frivilligt støttemedlem her
→

25 KR./MD. →

50 KR./MD. →

100 KR./MD. →

FACEBOOK

TWITTER

GOOGLE

PINTEREST

TAGS:

ANMELDELSE

NANNA MOGENSEN

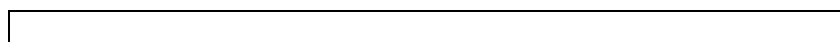
PATRICK MODIANO

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE INTERESSERET I FØLGENDE:

Kalifat:
Skandinavisk,
politisk drama,
når det er bedst

**Ny roman af Stine
Pilgaard: Nyt fra
samtalernes
krigssti**

**Giri/Haji: Pligt og
skam gennemsyrrer
barsk Netflix-
thriller**

NANNA MOGENSEN

SENESTE ARTIKLER
Nanna Mogensen, 1976, mag-art. i
litteraturvidenskab med afhandling om
Derrida. Bifag i kulturjournalistik. Tidligere
skribent for KBH og Fyens. Radiovært på P1.

Ugens overblik

POV WEEKEND samler hver fredag morgen ugens væsentligste debatindlæg, analyser, anmeldelser og essays i et skarpt ugebrev.

Det er selvfølgelig **HELT GRATIS** at modtage, og du kan uforpligtende tilmelde dig her →

Emailadresse

Fornavn

Efternavn

M E S T L Æ S T E

Emilies mand gik en tur og kom aldrig tilbage

